

Vc
4196

33^d, 6.

V c
4196

Ecclesiam Evangelico - Bohemicarum
Status modernus
1632.

ECCLESIARUM
Evangelico-Bohemicarum

Status modernus

ORBI CHRIS-
TIANO

*Cum ad informandas, erudiendas ac erigen-
das rectas*

*Tum admonendas, movendas persuadendasq;
deviantes mentes,*

Mense Junio

ANNI MDLXXXII.

Fideli narratione expositus.

WITTEBERGÆ,

Ex Officinâ Typographicâ AMBROSII ROTHII, Acad. Typ.
ANNO MDCXXXII.

ECCLIASTICARUM
Evangelico-Bohemiarum

Stata modesta

ORBI CHRIS-

Pfal. 2. v. 10. 11. 12.

*Nunc Reges intelligite: erudimini, qui judi-
catis terram. Servite Domino in timore &
exultate ei cum tremore.*

*Apprehendite disciplinam, ne quando irasca-
tur Dominus, & pereatis de via justa.*

*Cum exarserit in brevi ira ejus, beati omnes
qui confidunt in eo.*

Ecclēsiā in his terris mili-
tantem, multis iisque gravissimis de
causis, visum est Spiritui Sancto, cum
muliere parturiente, Lunā, naviculā,
ovili, Liliis inter spinas, hortulo con-
cluso, agro confiro, vineā, & aliis simi-

libus conferre. Est siquidem perpetuis vicissitudi-
nibus certisque continuarum mutationum periodis
obnoxia; dum modò crescat, modò decrescat, jam
floreat atq; assurgat, jam depercat, atq; declinet, nunc
congregetur cum jubilo, nunc dissipetur cum nubilo.

Quod quā certum sit, historiæ tam sacræ quā
prophanæ omnium ætatum ab ipso orbe condito, in-
primis verò nostra hæc postrema & exulcerata tempo-
ra, sufficientissimè attestantur. Et ne peregrina in ex-
emplum trahantur, licebit potentissimi, longeq; flo-
rentissimi Regni Bohemiæ statum modernum con-
templari, ejusque sortem Orbi Christiano ob oculos
ponere.

Etenim quia Primarium Sacri Romani Imperii
membrum est, ejusque gloria cum accenso Sacro San-
cti Evangelii, post aliquot seculorum tenebras, lumi-
ne, primùm in hoc solo; tum tot felicissimorum in-
ter Christianos Imperatorum, foto altoque throno,
in supremum honoris famæque gradum ascendit, præ-
ter alias Europæas Provincias, maximis etiam rerum
vicissitudinibus & infinitis penè mutationibus involu-

di-
es
ca-
nes

tum fuit. Ut enim superiorum ætatum res maximè memorabiles silentio involvantur, loquentibus scilicet adhuc Sylvio, Dubravio, Cosmâ, Picolomineo, Gutteno, Halecio, Lupacio, Pontano, Weleslavino, Paproczy &c. Cui ignotæ erunt sub Imperatoribus ac Regibus, Wenceslao, Sigismundo, Alberto, Ladislao, Georgio Podiebradio, Vladislao, Ludovico, Ferdinando Primo, Maximiliano Secundo, Rodolpho Secundo, Matthiâ I. Ferdinando II. hoc moderno, res gestæ? cum ex tot Regibus unicus saltem Podiebradius partes Evangelicas ex professo fuisset sequutus, reliquis omnibus Romano-Catholicam religionem profitentibus. Ab Anno certè 1410. continuis exagitata fluctibus, & desolationem florentissimæ Academiæ Carolinæ Pragensis 40000, vel ut alii 24000, aut ad summum 14000. Academicis intra octiduum dilapsis, vidit, & copiosum sanguinem pro Christi nomine fuissem, Hussio & Hieronymo à Constatiensi Concilio, adrogum damnatis, reliquis omnibus proscriptis, Regno prædæ exposito, hæreses condemnatis Ecclesiis, & coram universo Orbe Christiano infamiæ nota diffamatis Proceribus, non sine acerbissimo dolore sensit.

Ferdinandi I. dura certè fuit in Gentem fidei tenacem animadversio: Quia enim confœderato suo, Johanni Friderico, Electori Saxonæ, constanter adhererent, capto Principe, victi; multi vita, omnes bonis, plurimi Patriâ, trecenti Pastores Evangelici officio & natali solo orbati, orbis fabula facti sunt. Certè fabula. Maximilianus siquidem benignus Princeps, Confessionem fidei Christianæ ab Ordinibus Evangelicis

licis

licis clementissimè accepit, benevolè legit, & revocatis exulibus, publicum religionis exercitium in Regno concessit. Magna hæc fuit gratia, ingensque bonum à tanti Parentis tanto filio, in fidelissimos status cœlitus quasi collatum. Sed majora per Nepotem boni Patris optimum Filium Rodolphum primogenitum, visum fuit Regum Regi Opt. Max. in Ecclesiam conferre.

Ille namque submissis fidelissimorum Regni ordinum, postulatis admissis, magnorum etiam atque Potentissimorum Principum, puta Matthiæ II. Regis Hungariæ, Fratris Germani, Friderici Palatini, Christiani II. Saxoniae, Johannis Sigismundi Brandenburgici, Electorum; Philippi Ludovici Comitis Palatini, Henrici Julii Ducis Brunsvicensis, &c. intercessionibus solennibus consideratis, simulque officio divinitus concesso, & Paci publicæ invigilans, omnibus Regni Incolis, liberum religionis Evangelicæ exercitium, secundum Confessionem Bohemicam, quam veram, invariata illam Augustanam, omnes pii ac genuini Gnati, Nothis duntaxat exceptis, ultrò fatentur, concessit: Singulari diplomate, Literas Majestaticas vocant, confirmavit: Consistorium cum Academiâ, Ordinibus tradidit, vel potius restituit; Amnistiam inter Romano- & Evangelico-Catholicos sancivit, atque ita sublatis diffidentiae ac turbarum fomitibus, inter subditos confidentiam, in Regno pacem, in Orbe Christiano iam ac gloriam propagavit. Aurea secula tum redire videbantur: Ecclesia florere, Academia resurgere, totum Regnum vires atque robur acquirere feliciter incipiebat. Jam templa Evange-

licis

licis & in Metropoli, & in toto Regno restituebantur, vel noviter ut Palæo-ad Salvatorem & Micro-Pragæ ad S.S. Trinitatem sumptibus maximè Electorum ac Principum Imperii, præcipuè Saxonis, ædificabantur: Episcopi, Pastores, Diaconi aliique ministri Ecclesiis præponebantur, rem Ecclesiasticam prudenter ac piè administrantibus, primùm Nobili ac Reverendo admodum Sene Eliâ Sfudo de Semaninâ, postea Reverendis. atque Eximio Viro Sigismundo Crinito, postremùm Honorando ac Prudentis. Sene Georgio Dicasto Mirzkovino, Consistorii Evangelici Pragensis Administratoribus. Cum interim res Academicæ sub Bacchacio, Hubero, Jessenio, Campano, Hagiochorano, Laurentio, etiam sub Magnificis ex Illustri Profapiâ prognatis Rectoribus, Comite Sslikio, Baronibus de Zierotin, Ronow, Fünfkirch, Gerstorff &c. paulatim caput ad sydera tollere animadverterentur. Sed cheu quàm dolore mixtum gaudium, quàm nimis angusto halcyonia dudum expectata inclusa gyro! Post Passavicam irruptionem, post tot tantasque ultro citròque inter Romano- & Evangelico Catholicos vel particulares vel publicas digladiationes, velitationes, concursusque, Annus vigesimus supra M.DC. Bohemis fatalis, quid Bohemis? imò omnibus & singulis Europæis Gentibus advenit: Postquam etenim Imperator S. R. J. maximis adjunctis copiis, Bohemos, ut tum conclamatum erat, rebelles, in ordinem redegit, stricto jure in devictos animadvertere statuens, hos ferro vel sublato, vel mutilato; illos perpetuis carceribus, alios clavis, virgisque, Administratorem verò cum Consistorio, & Ministerio, brevi post cum

Acadē-

Academiâ quoque proſcriptione tollere conſtituit;
Inſuper reformatione per quatuor ad id delegatos
commiſſarios, aliquot annorum curſu continuatâ,
omnes cujuſcunque ordinis, ætatis, & conditionis
Chriſtianos tam Senes, quàm Juvenes, tam viros quàm
foeminas, viduas & virgines, magnos & parvos, Divi-
tes & pauperes, Dominos & Servos, uno verbo ſine
diſcretionem omnes, quotquot in modernam Roma-
nam fidem jurare recuſaverint, exulatum ire juſſit.

Decennium integrum his artibus conſumptum,
Pacem & ſecuritatem credulo Orbi perſvadere præ-
ſumebat; Cum interim afflictiffimi exules, cum con-
jugibus & gregibus liberorum paſſim per Imperium
oberrantes, contrita corda, aridas manus, ſupplices
lachrymas coram regnantis in ſeculorum ſecula thro-
no, etiam atq; etiam profundere, foresq; miſericor-
diæ Divinæ confidenter pulſare, non prætermitterent.

Sed ecce! dum desperatæ omninò videntur
res Eyangelicæ, dum ſubactò Imperio, devictis Princi-
pibus, pro arbitrio vexatis potentiffis. Urbibus, etiam
distributis opimis, nimis quidem tempeſtivè, ſpoliis,
novam formam Europæus Orbis induere ſatagit; ſe-
ptentrionalis coangultato Theſbyte apparet nubecu-
la, quam lachrymoſis attrahentes ſuſpiriis devoti, Lip-
ſiaca tonitrua, fulmina, imbres, ad refocillandas ari-
das oppreſſæ Chriſtianitatis animas, impetravêre.
Unde factum, ut poſt debellatam Boruſſiam, Pome-
raniam, utramq; Marchiam, recuperato Germaniæ
Primatu, Thuringia, Franconia, fractò Ligiftarum cor-
nu, Auguſto-Sveco ulterius ſigna in Imperium pro-
movente, Saxo etiam per Luſatiam in Bohemiam it-
ruptio-

ruptionem facere, Victoria Lipsiacæ beneficio uti, ju-
reque belli amissa recuperare constituit.

Quod dum fit, Bohemi exules cum comite Turnæo
Henrico Matthiâ, Regis Sveciæ Generali locū tenen-
te, & apud Elect. Saxonix Legato, frequentes Dresdæ
conveniunt, de publico Patriæ bono consultant, si-
mulque tam commodam occasionem non negligen-
dam rati, Electorem versûs Bohemiam tendentem,
sequendum omninò statuunt. Et quia religionis ma-
gis, quam regionis amore flagrabant etiam Pastoribus
Evangelicis, hinc inde dispersis, ut unâ in Patriam re-
vertantur autores fiunt, facileque ab iis, ut potè homi-
nibus & Ecclesiæ, & Patriæ bonum promovere, stu-
dentibus, impetrant. $\frac{5}{7}$ tandem affulget, dum ecce E-
lector insigni stipatus Comitatu Dresdâ Pynnam, hinc
Aussichium movens, turmas exulum unâ trahit, quo-
rum præcipui præcurrentes cum bene multis Pastori-
bus $\frac{5}{7}$ Litomierzicium pervenere. $\frac{7}{12}$ quia solennis
fuit, placuit operam sacris dare studiis, simulque pro
felici in Patriam reditu, solennes agere Deo gratias.
Sequenti die, ad Metropolim jam à Saxonis occupata,
itam, quam etiam Elector magno populi con-
cursu $\frac{10}{28}$ ingreditur. $\frac{11}{17}$ plusquam triginta Pastores ex
Lusatia in Patriam reduces, honesto ordine rectâ ad
Cathedralem Lætæ Curix Paroeciam processere, ubi
in ipso ingressu in genua procumbentes Spiritus S.
gratiam hymnis & precibus imploravere. Quia verò
postrema hæc Hebdomas Annum Ecclesiasticum
clauderet, consultum fuit Evangelicis initium Novi
solenniter inchoare. Communicatis itaque cum
iis quibus maximè opus fuit consiliis, auditis Evange-
lici

lici ministerii sententiis, frustrà obnitentibus quibusdam Romano Catholicis, summo studio Rem Ecclesiasticam aggrediuntur. Et primùm quidem templum Cathedrale antè Latam Curiam, antiquitùs ad Evangelicos pertinens, undè antè decennium Administrator Dicastus cum Collegis fuit motus, petunt, ibiq; sacra facere jubent. Commodè adest annua Festivitas Adventus Domini, quam duobus insignioribus factis memorabilem apud posteritatem reddunt Evangelici. Antemeridiano quidem tempore, posteaquam septuaginta Pastores Evangelici, è Parocciâ, bini, per forum Antiquæ Urbis, sonantibus Campanis, in templum Cathedrale sese contulissent, & in choro ad genua procumbentes sacra peragerent, magnâ frequentia & devotione undiquaque concurrente populo, adsunt, Deoque Opt. Max. pro visitatione Ecclesiæ in hac afflictissimâ Gente solennes gratias agunt.

Pomeridiano verò, Procerum Regni, antè decennium decollatorum capita, caveis ferreis in sublimitate turris, quæ ad Pontem versus antiquam urbem, in terrorem debellatæ Gentis à Carnifice inclusa, jam à primariâ Nobilitate deposita, loculo holoserico obducto imposita, & à Ministerio, ad Cathedralem Ecclesiam cum Psalmodiis, & devotis cantionibus deducta, rerum vicissitudines attoniti considerantes, fere trum frequentes sequuntur.

Ita jactis initiis accedente Ministerii consensu, & judicio, ut res Ecclesiastica eò feliciores facilioresque radices agat, Consistorium quàm primùm ordinare, non abs re judicatum est.

Ergò iidem Proceres magno numero congregati, re-

B

ti, re-

si resignatis plusquam septuaginta Pastorū votis, integrā fide, re pensitatā Consistoriū hoc modo disponūt.

Magistrum Samuelem Martiniū de Drazowa, Bohemo-Pyrnensis per quadrienniū & jam Cathedralis Ecclesiæ antè Lætā Curiā Pastorē, Administratorem.

Adamum Clementem ad Divi Wenceslai.

Johannem Rosacium MicroPragæ.

Magistrum Paulum Krupium ad D. Henricum.

Magistrum Johannem Hertviczium in Illustri Wittebergā decennalem Hospitem, ad D. Stephani Majoris & Apollinaris in Monte Ventoso.

Stephanum Olomuczansky ad D. Petri NeoPragæ, Pastores, Assessores salutant: Consistorium ipsis committunt, & unā cum Magistris reliquis, Academiam etiam commendant.

Interim Jesuitæ circā Natalitia Domini à bellico præsidio, salvo dato conductu, salvis etiam ipsorum bonis, Pragā dimittuntur, quā opportunitate usi Administrator reliquique Magistri, ne Collegia Carolinæ Academia vim militarem, contra jus fasque sentiant, Literas Salvæ Guardix, ut vocant, à locumtente Electorali impetrant; In tutelam tanquam jurati Filii accipiunt, Classes pro juventute publico programme erigunt, & ne omninò sine certo rectoque ordine, tam pulchra initia diffluant, Collegio Carolino aliàs Magno præpositū Administratorem Martinium, Academia verò quæstorem, & Consistorio Secretarium Magistrum Johannem Hippium noviter eligūt.

Ex hoc fundamento, tam feliciter jacto, infinita subsequebantur bona? Antè alia læto Evangelii nuntio recreati Bohemi catervatim ad participanda cœlestia illa beneficia accurrunt: Verbum Dei purè prædicatum insigni cum devotione audiunt; In religione Evangelicā qui permanserant, divina auxilia; lapsū v. im-

mensā Dei O. M. misericordiā &c. humiliter prædicāt.

Inter alia admodū memorabilia, hoc quasi admirabile observatū est: Posteaquā tot annis tam violenter attentata sæviisset in Evangelicos persecutio, ita ut morte piādū nefas esset in toto Regno dici Christianū Evangelicū, reperti sunt nihilominus intrā mensem in urbe & vicinia ad duo millia, qui genua non flexerunt corā Maosim, & intra paucas septimanas ad quinque millia corū, qui post lapsū, audita lætinuncii prædicatione, seriō deplorarūt temerariū ausum: tam potens fuit igneus sermo in cordibus resipiscentium.

Præterea apertis classibus Academicis intrā dies aliquot, plusquam ducenti è Nobilitate, civibus, aliisque incolis, in Collegium Carolinum convenēre, mandata ac præcepta observaturi.

Ecclesiæ interea Pragenses, quotidiē concurrentibus fidelibus, crescente confessorum numero, maximè florere videbantur. In Cathedrali Lætæ-Curien-si templo cū Administratore Martino, Matthias Krocynowsky quondam Richnovii, Johannes Sseyda, Neo-Lyssii Pastores, Johannes Hajeczius, & Reymundus Rzimsky abjurato Monachatu Diaconi, sedulam concionibus Evangelicis navabant operam.

Micro-Pragæ Johannes Rosacius Assessor, adjunctis M. Daniele Algino Wranensi, & M. Johanne Landtsmanno, quondam N. Pastoribus, Collegis, Rei Ecclesiasticæ invigilabant.

M. Paulus Crupius Consistorii Assessor, ad D. Henrici Neo-Pragæ Pastor, cum Venceslao Machaone, & Venceslao Paczovino Rempublicam cū Ecclesiasticam tum literariam feliciter promovebant.

M. Johannes Hertviczius ad Divi Stephani Majoris, & S. Apollinaris in monte ventoso, cum Matthæo Pirynæo olim Bezdiediczensi Pastore Collegâ, antè

decennium brachio seculari ablatum, vicissim Wittebergâ redux, officium Ecclesiasticum aggreditur.

Stephanus Olomuczansky Assessor ad Divi Petri NeoPragæ cum Matthia Przibislausky sacra procurant.

Victorinus Mantinæus ad D. Adalbert Major, Jac. Jacobides ad D. Martini, M. Daniel Bobrovinus templo Bethleemitico, & M. Matthias Georgines corporis Christi sacello interim præfunt: Magistro Thobiâ Adalberto, Clementensi Pastore in Collegio Cyprino, & Matthiâ Janda Pastore Michaelensi, apud amicos commodam promotionem expectantibus. In templis Germanicis etiam cum Classicis tum iis adjuncti sedulo officium faciebant Pastores, Martino Pelargo, maximè constanter ad Salvatoris ædem permanente.

Tam pio atque indefesso dictorum Theologorum labori copiosè ex alto benedixit omnipotens, adeò ut Pragæ tantum, viginti quatuor templis antiquis ad Evangelicos pertinentibus, antè decennium demum ad Romano-Catholicos translatis, noviter pacificè recuperatis, ubique sonante Evangelio, in tam angusto spacio, plusquam quindecim millia animarum ab Evangelicis, horrenda & inaudita persecutione abalienatarum, ad Ecclesiam iterum spontè cum gaudio & exultatione redierint.

Quinque etiam Ecclesiæ Ministri duris diuturnisque carceribus à Pontificiis fracti, & ad lapsum protracti, tempestivè reatu agnito, seriam poenitentiam, privatim & publicè, confessione & revocatione declararunt.

Hæc

Hæc dum ita fiunt Evangelicis toto corde trans-
actioni inter partes dissentientes intentis, & non nisi
pacem ingeminantibus, svadentibus, orantibus, infe-
licissimi belli apparent, nova fulgura atque toni-
trua. $\frac{14}{24}$ namque Maij signa Waldsteyniana advo-
lant, & unâ emissus tubicen deditionem Urbis &
arcis flagitans, quod dum Saxonicus Commenda-
tor de Wilsdorff animosè denegat, circa horam no-
ctis, juxta integrum horologium, secundam, sclope-
tis & tormentis res agi coepta est, nox subsequens
valdè turbata continuis explosionibus, fragore, & cla-
more consumebatur. $\frac{15}{25}$ tandem circà horam 8. di-
mediati horologii, posteaquam Generalissimus, Dux
Fridlandiæ propugnaculum, ad Sacellum D. Lauren-
tii assiduis fulminationibus disjecisset, & armato mili-
te, undiquaque mœnia cinxisset, irruptio in urbem
MicroPragensem Magno impetu facta est. Quod ob-
servantes Saxonici, & ii qui in arce ab his qui per Pon-
tem ex Antiquâ Urbe Micro-Pragâ contendebant,
profundâ intercapedine dissi, de Induciis cum Du-
ce Fridlandiæ agunt: suspensione ergò armorum pu-
blicatâ tandem omnes Saxonici salvi atque incolu-
mes, etiam cum impedimentis dimittuntur.

Pastores intereà Evangelici præsentissimo in pe-
riculo, cum propter furorem minasque Romanen-
sium, tum propter irrupentes armatos constituti,
nefas etiam putantes publicâ in causa turpi fugâ, in-
visam salutem quærere, in templo Salvatoris sortem
quamcunque imponeret Jehova, vel vitæ vel mortis
patienter expectare constituunt. Eo ergò sese con-
ferunt M. Martinius, M. Hertwiczius, & Martinus Pe-
largus primi, postea reliqui, adjungentibus se etiam

Politicis, ad eò ut brevi numero eorum valdè non nihil excreviffet. Ubi jam congregati, modò dulciffimis consolationibus feſe erigunt, alii alios ſolantur, Divina oracula ad praxim accommodant, ſortem Eccleſiæ, mirasque viciffitudines commemorantes; Modò in genua provoluti Numen æternum ardentiffimis ſuſpiriis invocant, miſericordiam per J. Chriſtum implorant, præſentiffimis auxiliis in tam arduo ſtatu, cœlitus deſcendendis, turbatas mentes refocillantes; modò hymnis Pſalmisque decantatis, animum reſumentes, ſæpius ubi locorum, num in choro, num ad altare majus, vel in umbilico Sacræ ædis, decretoriam horam; iſtumque poſtremum expectare debeant, fraternis ſententiis conferentes.

Ita aliquot horis conſumptis repente oritur clamor, pulſatur Janua, vis adhibetur valvis, ingenti boatu compellatur Administrator, claves reſtituat Cathedralis templi, reddat cum ſociis rationem diſpenſationis. Hoc ſtatu conſiderato & qui primi vim inrentent, auſu inordinato ac temerario cognito, prodiſt è templo ad valvas ſolennes cum M. Hertviezio aliisque Administrator, ſed dum vix meditullium Aræ attigiffent, ecce duabus ex partibus, ab oriente nimirum & meridie diſruptis foribus, fractis aſſeribus, catervatim irraunt Jeſuitici Studioſi, fuſtibus, gladiis, pugionibus, bombardulis, clavis, aliisque armis inſtructi, qui obvios quosque invadunt, nonnullos ex Paſtoribus humi proſtratos pugnis inſeſtant, pallia & veſtes diſcerpunt. Fit clamor & ejulatus ingens, jamque etiam majores fores è cardinibus ſummâ vi eſlidebantur, cum accurrentes ii qui primi veniebant Paſtores, januam aperire, irruentibus corpora obſiſciantes, juſſerunt. Primus

Primus cum magna cohorte promiscuæ multitu-
dinis, cum Musquetariis & sectæ suæ sociis, adest, Jo-
hannes Czechiades Sacrificulus, qui arrepto Admini-
stratore, reliquisq; Pastoribus, in templum redire man-
dat; vix sedato tumultu cum Evangelici furore accen-
sas mentes verbis placidis placarent, & ne quid contra
jus fasque privato ausu occiperent, monerent; simul
ad Generalissimum Fridlandiæ Ducem vel ejus locū
Tenentem, etiam a quo etiam provocarent, nomine
Eminentiss. Cardinalis ab Harach, Administrator cum
Assessoribus, & tot Pastoribus in templo, à præfato sa-
crificulo, in Arrestum Curia Antiquæ Urbis Pragensis
abductus est. Heu quanta mutatio, quàm ingens re-
pentè vicissitudo accidit! Quàm mira metamorpho-
sis! qui antè horam de libertate Christiana differe-
bant, jam capti abducebantur. Ibant per medium
forum armatis cincti, præcedente Czechia de tanquā
prophano quodam apparitore,

M. Samuel Martinus.

M. Johannes Hertviezius.

Stephanus Olomuczansky.

M. Matthias Georgines.

Victorinus Mantinaus.

Martinus Pelargus.

Matthias Kroczinousky.

Johannes Scheida.

Venceslaus Machaon.

Venceslaus Paczovinus.

Matthias Przibislausky.

Johannes Hajeczus.

Elias Amosus.

Johannes Lunacius cum famulis.

Quibus

Quibus & in templo & in Arresto spontè sese ad-
junxit, Nicolaus Dionysius de Daubravina Musicus
insignis chori in Cathedrali templo Rector.

Diversa concurrentis populi tum audivisses judi-
cia, dum hi suos Pastores dulcissimis verbis anima-
rent, irent in nomine Domini, voverent; constanter
coelesti veritati darent testimonium, flagitarent, req;
ipsa quod verbis docuerant, confirmarent; illi vero
risu & cachinnis miseræ afflictorum insultarent.

Interea in Curiam ventum est, ubi quàm primùm
destinatum locum attigissent Pastores, mox in genua
provoluti Spiritus S. gratiam hymno usitato & oratio-
ne Dominica imploravêre.

Quod dum vix absolvunt, ecce adducitur Jaco-
bus Jacobides ad D. Martini & post istum M. Tobias
Adalbertus ad D. Clementis, Pastores, hic in Colle-
gio medico quo ante semihoram è templo Salvatoris
salutatum domesticos concesserat, ille vero in Parœ-
cia capti.

Interim sacrificuli turmis Jesuiticæ juventutis sti-
pati per templa, Collegia, Parœcias, aliaque hospitia
discurrunt, bona Evangelicorum rapiunt, distrahunt,
obsignant.

Quod dum fit M. Johannes Hippius Academiae
Quæstor & Consistorii Secretarius à duobus Plebanis
comitatus reliquis arrestatis adjungitur.

Quia verò carceris fenestræ fori anteriori parti
obversæ essent, eoque multitudo ingens vel suo-
rum Pastorum preces auditura, vel facies ipsorum ad-
huc visura conflueret, in aliam partem curiæ arrestati

trans-

translati sunt; quibus etsi conjugum arque liberorum salutatio non denegaretur, calamo tamen & charta prohibebantur.

Quam acerba interim fors, quam afflictissimus status tum piorum virorum fuerit, omnes cordati rerum & Evangelico - & Romano-Catholicarum non ignari, facile judicare poterint: Sæpius miseris virgæ, flamma, ferrum, funis; quam salus, vita, libertas à nonnullis procacioribus volebantur: Nec erat in urbe societas Monachalis, quæ non spectatum accurrisset, suasque partes pro arbitrio cum captivis pertrastasset.

$\frac{17}{27}$ Johannes Hajecius è Monacho Fratrum Misericordiæ Concionator & Evangelicus factus in Archiepiscopalem carcerem frustra intercedentibus atque obsecrantibus Pastoribus rapitur.

$\frac{18}{28}$ Nicolaus Dionisius inferioribus carceribus mancipatur, reliquis non jam Cardinalis, sed Imperatoris captivis pronunciatis, cum interim eodem die vicem-gerenti Archiepiscopi ejusque Collegis responsione ad tria proposita satis esset factum.

$\frac{19}{29}$ adferuntur decretales, ut quilibet arrestatorum in specie nomen suum subscribat, & bonis Ecclesiasticis restitutis, ulterius responsum expectet.

$\frac{20}{30}$ ipsa die Spiritu S. solenni circa vesperam, ut in spatio unius horæ conjuges captivorum cum liberis in curia compareant, mandatur.

Sequenti mane Judex Cæsareus evocatos in decem viratum Pastores amicè compellat, & quæ sit mens ex clementia Imperatoris, Ducis Fridlandiæ docet; hac die nimirum, quam primum equitatus pro

C

salvo

salvo conductu ordinatus, advenerit, cum conjugibus, liberis, supellectile, reliquisque bonis Pragâ ipsis abeundum esse: Providerent ergo de mediis tempestive ad commodius iter hoc suscipiendum & absolvendum: quod si qui bona sua hac occasione efferre non poterunt, licere ipsis amicis & familiaribus ea commendare & quodocunq; tandem ipsis visum fuerit repetere. Ejusmodi resolutione audita, gratiæ sunt actæ, & quia Administratoris ac Secretarii bona in Collegio Carolino obsignata erant, coitum, sigillisque Jesuiticis amotis, quæ propria quæ publicas, quæ in Bibliotheca, quæ in Typographica officina, demonstratum.

Interim bona Pastorum undiquaque in Curiam adferuntur.

Ita distractis, turbatis, suspensisque animis, conclamatur, abeundi tempus adesse; ergo pronunciatis ex charta à Judice Cæsareo singulis, ita personatim, cum conjugibus, liberis & familia, vix palliis arreptis dimittuntur; eoque ordine è Curia descendentes, bonis omnibus omnino relictis, Pedites, Equitatu cincti, per Pontem, Micro-Pragam versus, hinc per superiorem urbem Hradczan, Praga iterum discedere coacti; Velvarium hac die, tertio ab urbe lapide, & sequenti Doxan, sexto, ab equitatu Fridlandico deducti sunt: Quo etiam procurante M. Hertvicio, ad campi Magistrum Arnhemium, Litomerzium usque cum tubicine præcurrente, ala equitum Electoralium advenit, captivosque in urbem salvos atque incolumes deduxit.

Maxime

Maxime hoc in itinere enituit insignis humanitas Illustrissimi Comitis Callasii Fridlandici exercitus Mareschalli, qui ex ædibus Popelianis tam indignam tractationem Theologorum Augustanæ confessionis, summa cum indignatione cernens, Pragensium inhumanitatem miratus, currum suum proprium, sex generosissimis equis junctis, velocissimo cursu eos subsequi, durissimique itineris molestias levari, iussit.

Equitatus etiam Gallicus deductioni destinatus omnia benevolentiae signa, cum lento progressu, tum accommodatione jumentorum, captis declarare, nunquam prætermisit.

Matthias Janda discedentes socios Velvarii tandem affectus est.

Reliqui Pastores cum Johanne Rosacio, M. Alginus, Reimundus Rzimsky &c. jam antea cum Electoralibus copiis discessere. Quid interea cum M. Crupio, M. Lancmanio, Matthæo Pirynæo, Eutichetio & cæteris actum fuerit, nihil hæcenus scripserunt: siquidem neque in arrestum venerunt, neque cum copiis Electoralibus discesserunt. Jam enim & ex vicinis locis, Urbibus, Oppidis, pagis plus quam quinquaginta Pastores, hoc tumultu bellico moti atque pulsati diffugerunt.

Tam infelicem Catastrophen, tamque inopinatam tot Ecclesiarum jacturam, quis Christianorum, sine singultu vel lacrymis potest audire. Meminimus omnium ætatum casibus edocti, mutationes Boemicas semper Imperio novi aliquid importasse, ergo hoc modernum exemplum non erit despiciendum.

Vos interim magnates, hujus Occidentalis Plagæ gubernatores, quousque intestinis bellis ferroque domestico in propria sævietis viscera; satis satis superque fufum est sanguinis Christiani.

Vos cum Dii sitis, & filii altissimi omnes, Custodes utriusque Decalogi tabulæ; tutores & nutricii coelestis Sponsæ; ô tandem ad communem Christianitatis tranquillitatem animos convertite.

Quid vos Romano-Catholici tot annis imo seculis in perdendis Evangelico-Catholicis consumptis profeceritis, Imperiū, Gallia, Anglia, Belgium, Dania, Svecia, Polonia, Hungaria, Helvetia, Sabaudia, etiam ipsa Italia, ne Bohemia cum vicinis gentibus in exemplum trahatur, abundè testantur, jam eicitis, jam eicimini.

Vestrum est

Ô Imperator, ô Reges, ô Principes, laboranti Christiano orbi succurrere; Vos uncti estis Domini, stabitis etiam aliquando coram supremo rege, à quo & per quem estis quales quales estis, omnium dictorum, scriptorum, factorum gravissimam rationem reddaturi: utrosque immortalitas imo æternitas expectat.

Quid ergo hic sudamus, quid imaginatione vana immortalitatem in hac mortalitate somniamus.

Romano-Catholici Concessio Evangelico-Catholicæ inter vestrates, religioni libero exercitio, rempublicam servatis, vos ipsos beatis, infinita pericula tollitis, tumultus sedatis, vobis pacem & felicitatem, vestris vero Principibus gloriam famam & immortalitatem creatis.

Vos

Vos etiam Evangelico Catholici : Tu Augu-
stissime GUSTAVE ADOLPHE, Rex Christiano
orbi cœlitus demisse; Tu Serenissime JOHANNES
GEORGI, Elector, vos reliqui S. R. I. Electores atque
Principes, torrentes lacrymarum religiosissimi popu-
li in conspectum vestrum admittite, audite preces,
aspicite supplices manus; Vos vos, afflictissimi - Bo-
hemi, gens hoc in mundo infelicissima, compellant,
in vobis tanquam in ejusdem religionis sociis, post
DEUM Opt. Max. plurimum spei collocant. Ad
thronum vestrum tot Pastores iterum exules cum
piis Proceribus SE Suosque greges per sylvas, mon-
tes, per exteras nationes instar dispersarum Ovicu-
larum errantes, Tot millenas animas ad cognitio-
nem cœlestis veritatis, vi S. S. Evangelii Pragæ nuper
rursum conversas; aliquot centenos denique emi-
grantes sub auspiciis vestris in Patriam reduces, clade
nova Pragensi deprehensos, omnes supremo in dis-
crimine constitutos, sistunt.

Suscipite curam gentis religiosissimæ & agite;
juvate, socios afflictos ac promovete; date pericli-
tantibus, jamque jamque pereuntibus auxiliares ma-
nus, ferte suppetias. Sic DEUS Opt. Max. humil-
limis populi sui exauditis votis, & admissis pro Salu-
te, Vita, & Felicitate VV. precibus, vobis vicissim ad-
erit in solatium, Patrocinium, & auxilium. Quemad-
modum per Esaïam Prophetam cap. 58. sanctè com-
promiserat: Cum effuderis esurienti animam tuam,
& animam afflictam repleveris, orietur in tenebris
lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies. Et re-

quiem tibi dabit homines DEUS tuus semper, & re-
plebit splendoribus animam tuam, & ossa tua li-
berabit, & eris quasi hortus irriguus, & sicut
fons aquarum, cujus non deficient
aquæ.

F I N I S,

Esaia 16. v. 4.

Absconde fugientes, & vagos ne prodas: habitabunt apud te Profugime i: Moab esto latibulum eorum à facie vastatoris, desit enim predator, finita est vastatio, consumtus est, qui conculcat de terra.

Idem 25. v. 14.

Occurrentes sitienti ferte aquam, qui habitatis terram Austri: cum panibus occurrite fugienti. A facie enim gladiatorum fugerunt, à facie gladii evaginati, à facie arcus extenti, à facie gravis praelii.

D. Chrysostronus.

Qualem mercedem habet, qui propter Deum peregrinatur, talem etiam habet, qui recipit peregrinantem: & sunt ambo aequales, & qui propter Deum reficit ac recreat, & qui propter Deum laborat.

Abfcondit fugientes, & rages ne predar: da-
bitur enim a facie vultu, dehit enim
predator, finita est vultu, confusio est, qui
conculcat de terra.

Occurrentes sunt fere aquas, qui ha-
bitis terram dicit: cum panibus occurrat
fugiant. A facie enim gladiorum fugerunt, a
facie gladii evaginatis, a facie arcus exten-
si a facie granis pueri.

Qualiter mercedem habet, qui propter Deum
pergrinat, talem etiam habet, qui recipit
pergrinantem: Et sunt ambo equales, &
qui propter Deum reficit de vultu.
Et qui propter Deum
laborat.

blau
dun
grün
con

blau
grün
rot

blau
grün

MC

Q 1/2 4/195

1077

ULB Halle
004 825 527

3

Ex Offic

Cum
Tum

Ev

O

OTH, Acad. Typ
VII.

II.
itus.

ersvadendasq₂

as ac erigen-

HRI.

icarum

M

CCTT

